

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Mediální studia

Rešerše

1. úkol z předmětu „Výzkum médií I“ (JKM008)

Autor práce: Jana Štěpánková (absolventka AMO)

Číslo studenta: 90457150

1. ročník magisterského distančního studia

Vyučující: PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Datum: 24. října 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem své rešerše vypracovala samostatně a veškeré použité zdroje uvádím v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 24. 10. 2020

Jana Štěpánková

Obsah:

1. Rešerše č. 1	1
2. Rešerše č. 2	4
Bibliografické citace	8
Použité zdroje	8

1. Rešerše č. 1

Jako první jsem si pro svou rešerši vybrala anglickojazyčnou kvantitativní obsahovou analýzu s názvem „**A Comparative Content Analysis of Music Educators Journal and Philosophy of Music Education Review (1993–2012)**“ – tedy „**Komparativní obsahová analýza časopisů „Music Educators Journal“ a „Philosophy of Music Education Review“ (1993–2012)**“. Tato analýza byla publikována v roce 2016 v odborném časopise „Journal of Research in Music Education“. Autory této analýzy jsou Laura A. Stambaugh a Brian E. Dyson.¹

Laura A. Stambaugh je docentkou a vedoucí hudební výchovy na „Georgia Southern University“. Brian E. Dyson zastává funkci ředitele kapely na „Dimmitt Middle School“ a „Renton High School“.¹

Jak již zaměření autorů tohoto výzkumu částečně napovídá, cílem této studie bylo prozkoumat zájmy a obavy dvou skupin učitelů hudby – tzv. učitelů hudby „P–12“ (učí žáky od 5/6 let do 17/18 let) a vysokoškolských učitelů hudby. Účelem bylo popsat shody a rozdíly mezi těmito dvěma skupinami učitelů, a to na základě prozkoumání obsahu odborných časopisů zaměřených na hudební vzdělávání. Autoři proto zvolili jako materiál pro tuto analýzu následující 2 časopisy – „Music Educators Journal“ (dále jen „MEJ“) a „Philosophy of Music Education Review“ (dále jen „PMER“). Časopis MEJ byl vybrán z toho důvodu, že je zacílen na tzv. učitele „P–12“. Časopis PMER naopak reprezentuje zájmy vysokoškolského vzdělávání. Jako časové období autoři určili období mezi lety 1993 a 2012, jelikož časopis PMER byl vydáván až od roku 1993.¹

Autoři si pro tuto analýzu stanovili následující **3 výzkumné otázky**:

1. Jaká byla hlavní témata článků v časopisech MEJ a PMER v období od roku 1993 do roku 2012?
2. Jaká byla četnost témat v časopise MEJ v porovnání s časopisem PMER?
3. Jaké trendy (z hlediska témat) existovaly v jednotlivých časopisech a navzájem mezi nimi za toto dvacetileté období?¹

Nyní bych již ráda přistoupila k popisu samotné **metody**. Kódovací jednotkou bylo téma každého uceleného článku. Autoři vytvořili tabulku s následujícími políčky: ROČNÍK, ČÍSLO, OBDOBÍ/MĚSÍC, ROK, NÁZEV, AUTOR/AUTOŘI, ČÍSLA STRÁNEK, POČET STRÁNEK. Autoři brali v potaz články o délce 2 nebo více stran. Všechny zjištěné informace zadali do tabulky. Validitu a reliabilitu procesu kódování autoři zajistili tzv. dvoufázovým protokolem.¹

V první fázi nejprve autoři vybrali náhodný vzorek, který činil 30 článků z časopisu MEJ a 15 článků z časopisu PMER. Těchto 45 článků oba autoři nezávisle na sobě přečetli a sami za sebe vytvořili seznam možných kategorií kódů k určení hlavního tématu článků. Následně o svých seznamech společně debatovali a začali tvořit definice jednotlivých kódů.¹

Ve druhé fázi kódování reliability si autoři zvolili druhý náhodný vzorek. Šlo o 20 % článků časopisů, které každý z autorů přečetl a sám za sebe zakódoval. Následovala opět diskuse o kódech, došlo dokonce k přidání některých nových kódů, které se nevyskytovaly v prvním vzorku 45 článků.¹

Když bylo dokončeno kódování reliability, zbylé články si autoři náhodně rozdělili mezi sebe a zakódovali je. Šlo tedy již o zakódování vždy jen jedním z autorů.¹

Nakonec bylo pro analýzu stanoveno celkem **23 kódů** včetně jejich přesných definic. Kódy byly následující: „Obhajoba“, „Estetika“, „Biografie a historie“, „Kreativita“, „Učební osnovy“, „Výjimeční žáci“, „Práce v terénu“, „Obecná hudba“, „Mezioborovost“, „Rozhovory“, „Rozmanité pohledy“, „Hudba a kultura“, „Výkon“, „Fenomenologie“, „Školní filozofie“, „Opomíjení“, „Praktická filozofie“, „Výzkumné/kritické bádání“, „Sociální spravedlnost“, „Duchovno“, „Příprava učitele“, „Technologie“ a „Ostatní“.¹

Co se týká **analýzy dat**, autoři nejdříve zanesli do tabulek počty témat a stránek v každém časopise. Jelikož časopis MEJ publikoval každý rok mnohem více článků než časopis PMER a jelikož se navíc roční počet čísel časopisu MEJ

během sledovaného období několikrát změnil, musely být počty přepočteny na procenta. Následně autoři porovnávali procentuální zastoupení témat v časopisech MEJ a PMER. Zároveň autoři zkoumali procentuální zastoupení témat v časopisech v pětiletých blocích, aby zjistili trendy jednotlivých časopisů po dobu 20 let.¹

Závěrem bych ráda zmínila hlavní **výsledky** této kvantitativní obsahové analýzy. V časopise MEJ se nejčastěji vyskytovalo těchto 5 témat (dohromady tvořily 58,47 % ze všech článků): „Učební osnovy“ (21,15 %), „Výkon“ (15,86 %), „Práce v terénu“ (9,02 %), „Výjimeční žáci“ (6,53 %) a „Hudba a kultura“ (5,91 %). V časopise PMER se nejčastěji objevovalo následujících 5 témat (dohromady tvořily 54,47 % ze všech článků): „Rozhovor“ (15,45 %), „Školní filozofie“ (11,79 %), „Výkon“ (10,57 %), „Estetika“ (10,16 %) a „Duchovno“ (6,50 %). Z výsledků je tedy patrné, že jediným společným tématem pro oba časopisy (co se týká jejich pěti nejčastěji se objevujících témat) byl „Výkon“.¹

Témata byla také posuzována v pětiletých blocích, aby autoři poukázali na změny v průběhu času u jednotlivých časopisů. Autoři zjistili, že četnost témat byla více konzistentní v čase v časopise MEJ než v časopise PMER. V časopise MEJ byl prokázán konzistentní růst tématu „Výkon“ a naopak konzistentní pokles témat „Kreativita“, „Mezioborovost“ a „Technologie“. V časopise PMER byl zaznamenán konzistentní růst tématu „Výzkumné/kritické bádání“ a konzistentní pokles témat „Učební osnovy“ a „Rozmanité pohledy“.¹

Autoři také ve své analýze posuzovali vztahy mezi čtyřmi pětiletými bloky v obou časopisech, a to z hlediska pěti nejčastěji se vyskytujících témat. Autoři dospěli k závěru, že prvních 5 nejčastějších témat v časopise PMER v 1. pětiletém bloku (1993–1997) předpovědělo výskyt těchto témat v časopise MEJ ve 4. pětiletém bloku (2008–2012).¹

2. Rešerše č. 2

Jako druhou jsem si pro svou rešerši zvolila kvantitativní obsahovou analýzu s názvem „**Analýza současných rockových časopisů v České republice**“. Tato analýza je součástí bakalářské práce, která byla v roce 2019 obhájena na Katedře žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy se známkou „výborně“. Autorkou této práce je Natálie Bartlová.²

Cílem této analýzy bylo prozkoumat obsah hudebních časopisů zaměřených na rockovou hudbu, a to například z hlediska prostoru věnovaného domácí a zahraniční hudební scéně a z hlediska reklamy. Autorka si vybrala jako materiál pro svou analýzu 3 rockové časopisy – „Fakker“, „Full Moon“ a „Headliner“. Svůj výzkum rozdělila do 2 částí. V první části se věnovala kvantitativní obsahové analýze vybraných čísel výše zmíněných časopisů z roku 2018, šlo tedy o sběr tzv. „tvrdých dat“. Ve druhé části učinila rozhovory se šéfredaktory zvolených časopisů, čímž získala tzv. „měkká data“.² Já se pro účely této rešerše budu zabývat pouze první částí jejího výzkumu – a to kvantitativní obsahovou analýzou.

Ráda bych nejprve blíže přiblížila vybrané časopisy. Časopis Fakker se zabývá především zahraniční hudební scénou a je zacílen na věkovou kategorii do 30 let. Multižánrový hudební časopis Full Moon dává ve svém obsahu prostor i alternativnějším rockovým žánrům, jeho cílová skupina je ve věku 25 let a více. Digitální hudební časopis Headliner se zaměřuje převážně na zahraniční hudební scénu a jeho cílový čtenář je ve věku 18 let a více.²

Autorka již v úvodu své práce vyslovila hypotézu na základě její vlastní zkušenosti s těmito rockovými časopisy, že domácí (tedy česká a slovenská) hudební scéna zaujímá v těchto časopisech menší než 50% podíl. Cílem autorky bylo tedy na základě analýzy prozkoumat, proč tomu tak je.²

Autorka si pro tuto analýzu stanovila následujících **5 výzkumných otázek**:

1. Jakou formou věnují pozornost časopisy domácí hudební scéně?
2. Jaký je podíl titulních stran zobrazujících domácí umělce?
3. Jaký je poměr reklamního a redakčního obsahu v časopise?
4. Jaký je podíl domácího versus zahraničního obsahu v časopise?
5. Jaký je podíl hard news a soft news v časopise?²

Nyní bych již ráda přistoupila k popisu samotné **metody**. Kódovací jednotkou byl 1 článek. Jako základní výběrový soubor byla stanovena všechna čísla časopisů Fakker, Full Moon a Headliner, která vyšla v roce 2018. Šlo tedy o 36 čísel časopisů, jelikož všechny 3 časopisy vychází s periodicitou jedenkrát měsíčně. Za výběrový vzorek (tedy vzorek zúžený a reprezentativní) autorka považovala 3 čísla každého z časopisů, která vybrala způsobem náhodného výběru v programu Microsoft Excel. U časopisu Fakker byla tedy analyzována čísla: duben 2018, květen 2018 a září 2018. U časopisu Full Moon čísla: březen 2018, duben 2018 a červen 2018. U časopisu Headliner čísla: červenec 2018, říjen 2018 a listopad 2018. Tento zúžený výběrový vzorek byl použit u všech výzkumných otázek kromě výzkumné otázky č. 2. Ta byla kódována samostatně na základě celého základního výběrového souboru, šlo tedy o všech 36 čísel časopisů Fakker, Full Moon a Headliner za rok 2018.²

Autorka také ve své práci zveřejnila svou **kódovací knihu**, která obsahovala položky: „Kód proměnné“, „Numerický kód hodnoty“ a „Název hodnoty“. Proměnná „Název“ mohla nabývat 3 hodnot (dle názvů vybraných časopisů) – Fakker (1), Full Moon (2), Headliner (3). Proměnná „Číslo“ mohla nabývat 12 hodnot – dle jednotlivých měsíců roku 2018. Proměnná, která se týkala typů článků dle obsahu, mohla nabývat následujících 15 hodnot: titulní strana (1), zpráva (2), rozhovor (3), reportáž (4), profil (5), nekrolog (6), avízo (7), advertorial (8), bulvární novinky (9), sloupek/fejton (10), recenze (11), stránka věnovaná čtenářům (12), tematický článek (13), hudební žebříček (14) a

fotoreportáž (15). Proměnná „Domáci/zahraniční“ mohla nabývat 4 hodnot – domáci (1), zahraniční (2), domáci i zahraniční (3), nelze určit (4). Proměnná „Hard/soft“ mohla nabývat také 4 hodnot – hard news (1), soft news (2), nelze určit (3), nevztahuje se (4). Proměnná „Reklamy“ měla být vyjádřena konkrétním číslem celkového počtu reklam v daném vydání. Proměnná „Články“ měla být vyjádřena konkrétním číslem celkového počtu článků v daném vydání.²

Závěrem bych ráda publikovala **výsledky**, které přináší odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky. Jak jsem již zmínila, u všech výzkumných otázek (kromě výzkumné otázky č. 2) byla analyzována 3 čísla každého z časopisů, celkem tedy 9 čísel časopisů, která obsahovala 506 článků.²

Co se týká výzkumné otázky č. 1, v časopise Fakker vyšlo 11 článků týkajících se domáci hudební scény, v časopise Full Moon 59 článků a v časopise Headliner 102 článků. Časopis Fakker psal nejčastěji o domáci hudební scéně v souvislosti s recenzemi (27,3 %), bulvárními novinkami (27,3 %), reportážemi (18,2 %) a rozhovory (18,2 %). Časopis Full Moon zmiňoval nejčastěji domáci hudební scénu za pomoci recenzí (28,8 %), rozhovorů (22 %) a reportáží (20,3 %). Časopis Headliner se k domáci hudební scéně vyjadřoval nejčastěji prostřednictvím rozhovorů (25,5 %), tematických článků (24,5 %) a recenzí (18,6 %).²

Co se týká výzkumné otázky č. 2, na titulních stranách časopisu Fakker byl ve všech 12 číslech z roku 2018 zahraniční umělec. Na titulních stranách časopisu Full Moon se v 6 číslech z roku 2018 vyskytl zahraniční umělec, ve 2 číslech domáci umělec a ve 4 číslech byla titulní strana abstraktní. Na titulních stranách časopisu Headliner se v 6 číslech z roku 2018 objevil domáci i zahraniční umělec zároveň, ve 4 číslech zahraniční umělec a ve 2 číslech domáci umělec.²

Výzkumná otázka č. 3 se zabývala tím, kolik reklam připadá na 1 článek. V časopise Fakker vyšlo, že na 1 článek připadá průměrně za všechna 3 čísla

0,26 reklamy, u časopisu Full Moon to bylo 0,42 reklamy a u časopisu Headliner pak 0,41 reklamy.²

Výzkumná otázka č. 4 zkoumala podíl domácího a zahraničního obsahu v jednotlivých časopisech. Tři analyzovaná čísla časopisu Fakker byla tvořena ze 77 % zahraničním obsahem, z 15 % domácím i zahraničním obsahem zároveň, ze 3 % domácím obsahem, u zbývajících 5 % článků toto nešlo určit. Tři analyzovaná čísla časopisu Full Moon obsahovala ze 48 % zahraniční obsah, ze 17 % domácí obsah, z 9 % domácí i zahraniční obsah zároveň, u zbývajících 26 % článků tato kategorie nešla vůbec určit. Tři analyzovaná čísla časopisu Headliner byla zastoupena ze 40 % zahraničním obsahem, ze 31 % domácím obsahem, z 16 % domácím i zahraničním obsahem, u zbylých 13 % článků nebylo možné tuto věc definovat.²

Výzkumná otázka č. 5 monitorovala podíl hard news a soft news v jednotlivých časopisech. V časopise Fakker tento podíl činil 15:47, v časopise Full Moon 42:185 a v časopise Headliner 89:127.²

Bibliografické citace

- ¹ STAMBAUGH, Laura A. a Brian E. DYSON. A Comparative Content Analysis of Music Educators Journal and Philosophy of Music Education Review (1993-2012). *Journal of Research in Music Education* [online]. SAGE Publications, 2016, **64**(2), 238-254 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=2&sid=d5ef6d99-949a-418c-aa63-49efc1bc7ceb%40sessionmgr4008&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHNoaWImbGFuZz1jcyZzaXRlPWVkcylsaXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=edsjsr.43900341&db=edsjsr>
- ² BARTLOVÁ, Natálie. *Analýza současných rockových časopisů v České republice*. Praha, 2019. 62 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavel Turek.

Použité zdroje

Seznam použitých kvantitativních obsahových analýz

- STAMBAUGH, Laura A. a Brian E. DYSON. A Comparative Content Analysis of Music Educators Journal and Philosophy of Music Education Review (1993-2012). *Journal of Research in Music Education* [online]. SAGE Publications, 2016, **64**(2), 238-254 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=2&sid=d5ef6d99-949a-418c-aa63-49efc1bc7ceb%40sessionmgr4008&bdata=JkF1dGhUeXBIPWlwLHNoaWImbGFuZz1jcyZzaXRlPWVkcylsaXZlJnNjb3BIPXNpdGU%3d#AN=edsjsr.43900341&db=edsjsr>
- BARTLOVÁ, Natálie. *Analýza současných rockových časopisů v České republice*. Praha, 2019. 62 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavel Turek.